

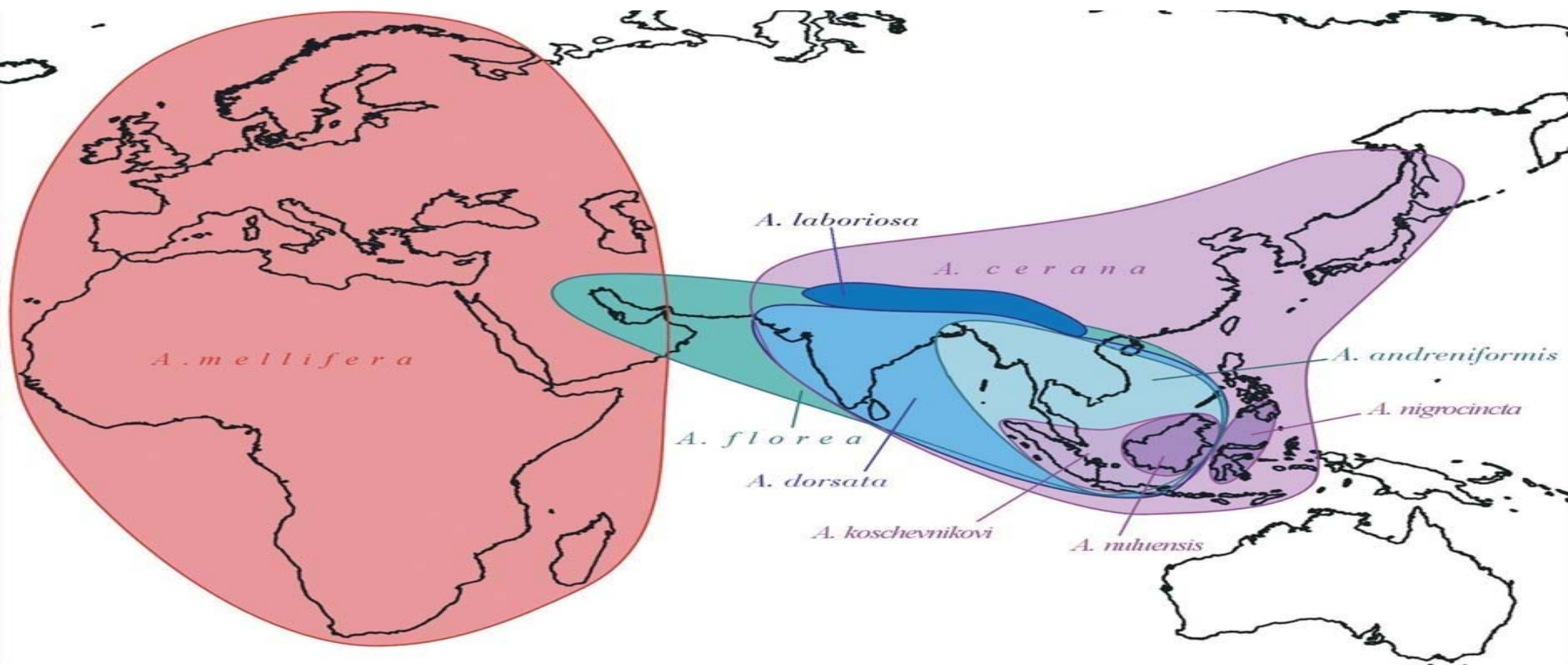

ပျားမွေးမြူရေးနှင့် ပျားမွေးမြူရေးဆိုင်ရာနည်းလမ်းများ

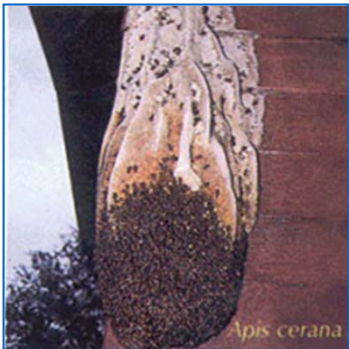
ဒေါက်တာလှိုင်မင်းဦး

BVSc, DipLIS, MVSc, PhD(MJU)

ဝတ်ရည်စုပျားများ ပြန့်နှံ့နေထိုင်ပုံ

ဝတ်ရည်စု ပျားမျိုးစိတ်များ

- 1. *Apis andreniformis*
- 2. *A. florea*
- 3. *A. dorsata*
- 4. *A. laboriosa*
- 5. *A. mellifera*
- 6. *A. cerana*
- 7. *A. nigrocincta*
- 8. *A. koschevnikovi*
- 9. *A. nuluensis*

BUMBLEBEE

CARPENTER BEE

STINGLESS BEE

HONEY BEE

DASYPODA BEE

DIGGER BEE

MASON BEE

MEGANOMIIDAE BEE

MELITTIDAE BEE

CUCKOO BEE

ORCHID BEE

SWEET BEE

MINING BEE

•Bumblebee

•Carpenter bee

•Digger bee

•Leafcutter bee

•Mason bee

•Mining bee

Honey bees Species in Myanmar

Apis laboriosa

Apis andreniformis

Apis koschevnikovi

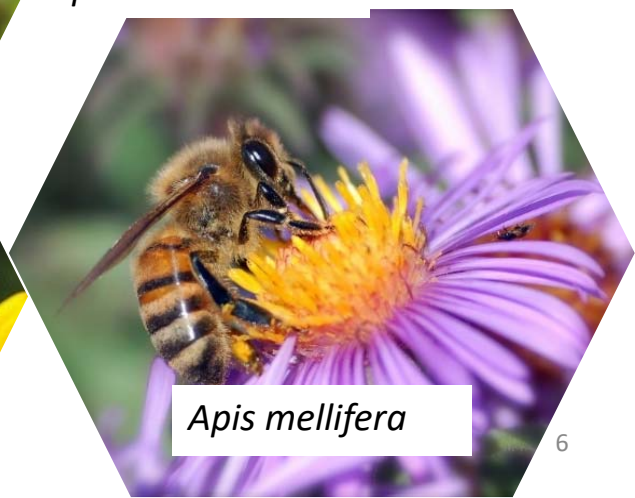
Apis florea

Apis cerana

Apis dorsata

Apis mellifera

Honey bees Species in Myanmar

Apis laboriosa

Apis andreniformis

Apis koschevnikovi

Apis florea

Apis cerana

Apis dorsata

Apis mellifera

Apis cerana (သစ်ခေါင်းပျား)

- ❖ မြန်မာနိုင်ငံတွင် *Apis cerana* သစ်ခေါင်းပျား ကို အိန္ဒိယမှ လာသော ပျားမျိုးများဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။
- ❖ အများအားဖြင့် သစ်ပင်၊ ပင်စည်အခေါင်းအတွင်း ဝင်၍ အုံဖွဲ့ နေတတ်သောကြောင့် သစ်ခေါင်းပျားဟု ခေါ်သော်လည်း၊ နေရာတိုင်းတွင် အလိုက်သင့် နေတတ်သော ပျားမျိုး ဖြစ်သည်။
- ❖ ဖက်ဖရီးကတ်စ် (၁၉၇၃) တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။
- ❖ အာရှ ပျားမျိုးနွယ်ဝင် ပျားမျိုးဖြစ်သည်။
- ❖ အရောင်မှာ အဝါနှင့် အနက်ကြားသော အရောင် ရှိပြီး၊ မူရင်းပျားမျိုးမှာ အနက်ရောင် ပိုများသည်။

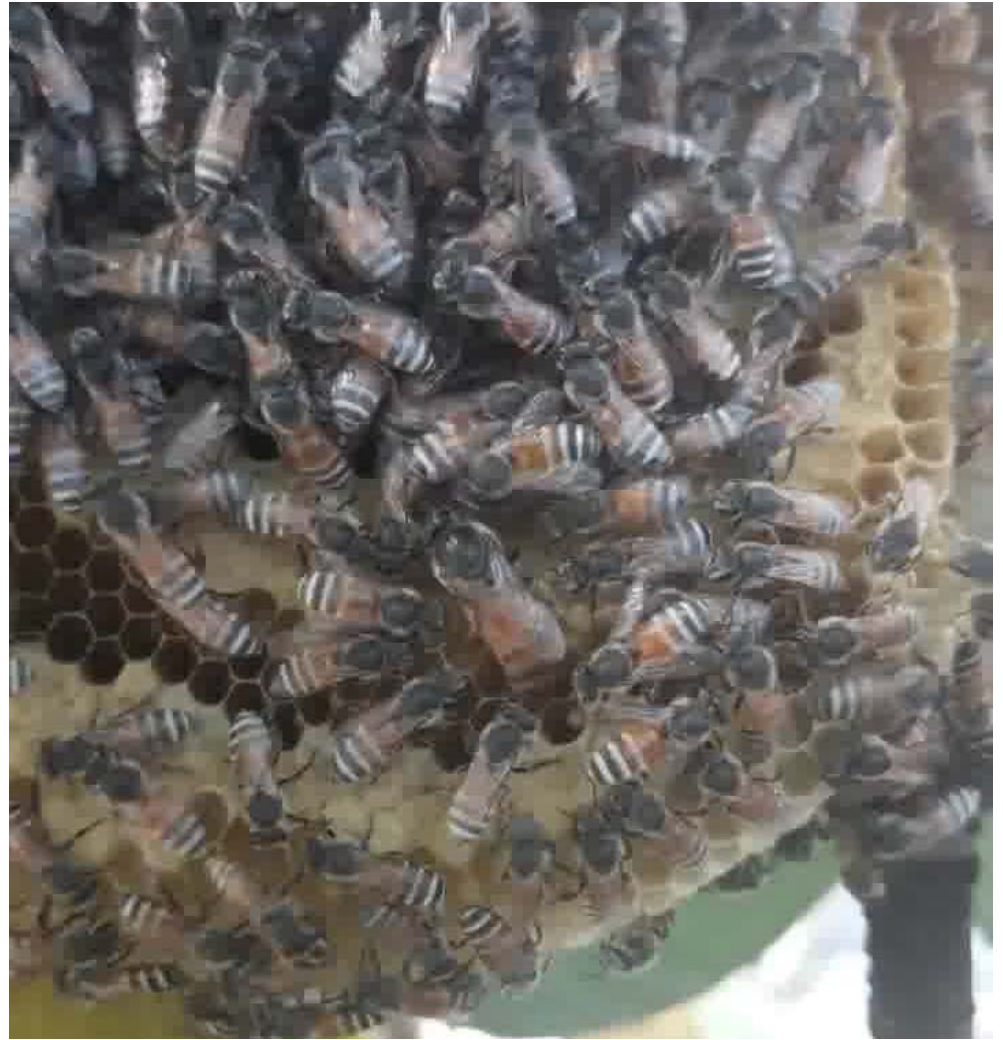
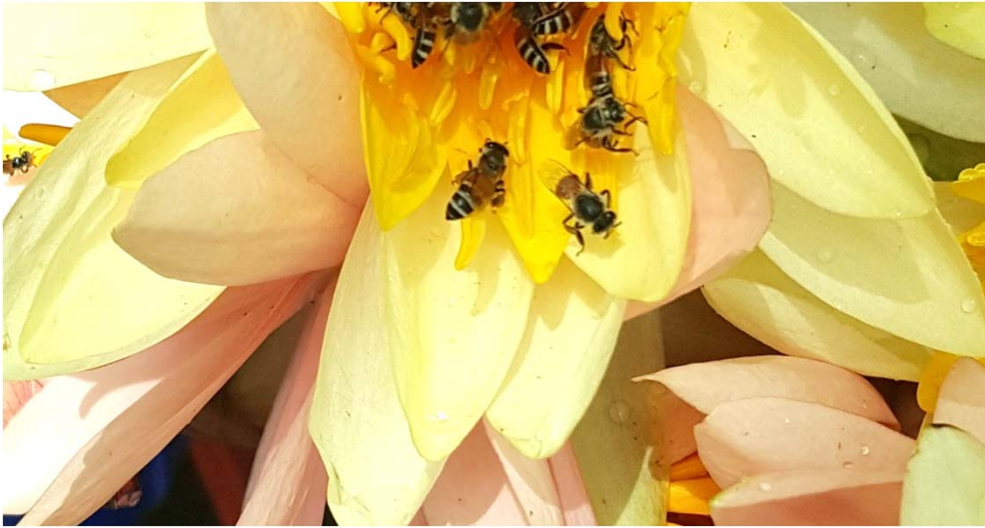

Apis florea (ယင်ပျား)

- ❖ အာရှပျားမျိုးနွယ်ဝင် ပျား ငယ်အမျိုး အစား ဖြစ်သည် အံ့ဖွဲ့ခြင်းကိုလေဟာပြင်တွင် ဖွဲ့တတ်ကြပြီး အကောင် အရွယ် အစားသေးငယ်သလိုအံ့ အရွယ်အစား လည်း သေး ငယ်သည်။
- ❖ ၁၇၈၇ ခုနှစ်တွင်သတ္တဗေဒပညာ ရှင် တစ်ဦးဖြစ်သူ ဂျွန်ခရစ်တီး ယန်ဖက်ဗရေး ဂတ်က *Apis florea* သည် ယင်ကောင်နှင့်တူသောပျားမျိုးနွယ်ဝင်ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ ရှိ ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အရောင်မှာ နီညိုရောင် ဖြစ်သည်။
- ❖ အံ့ဖွဲ့ရာတွင် အံ့အသစ်နှင့်အံ့အဟောင်းကိုအတူတွဲ ဤအံ့ ဖွဲ့သောအလေ့အကျင့်မရှိပေ ထို့အတူ အခြားသော ပျားမျိုး များကဲ့ သို့နေရာ အဟောင်း အံ့အဟောင်းတွင် ပြန်လည် နေထိုင်ခြင်းမျိုး ကိုမတွေ့ရပေ။

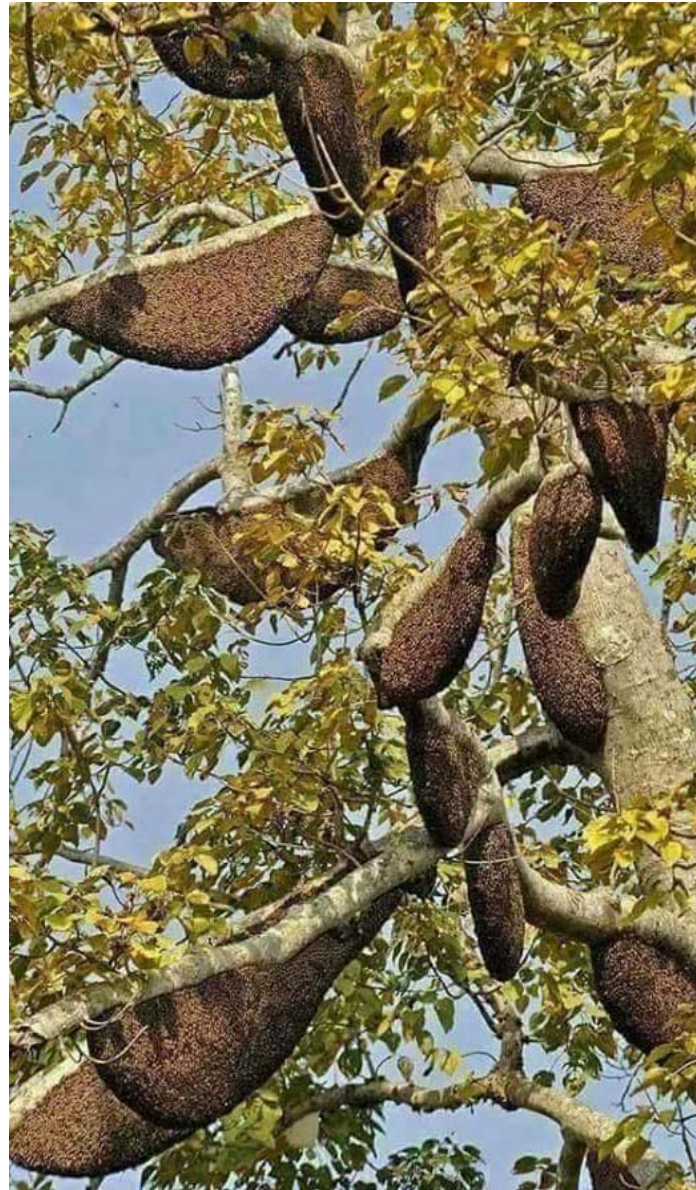

Apis dorsata (ပျားကြီး)

- ❖ အာရှပျားကြီးမျိုးဖြစ်ပြီးအာရှတိုက်တောင်ပိုင်းနှင့်အရှေ့တောင်ပိုင်းတို့တွင်တွေ့ရသည်။
- ❖ သစ်ပင်ကြီး များ ကျောက်တောင်များနှင့် တောနက်ထဲ တွင် အတွေ့ရများသော ပျားမျိုးများဖြစ်သည်။
- ❖ အမြင့်ပေ ၃၀ နှင့် အထက်အပင်အမြင့်များတွင် အုံဖွဲ့နေတတ် သည်။
- ❖ အရွယ်အစားအားဖြင့်(၀.၇-၀.၈)လက်မ ခန့်ရှိသည်

Apis laboriosa (ကျောက်ပျား)

- ❖ ကျောက်ပျားခေါ်ကြသည်။အရွယ်အစားအားဖြင့်၁.၅လက်မခန့်ရှိသည်။ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးပျားမျိုးလည်းဖြစ်သည်။ အမူအကျင့် အားဖြင့် *Apis dorsata* ပျားမျိုးနှင့် ဆင်တူနေသဖြင့် *Apis dorsata laboriosa* ဟု လည်းခေါ်သည်။
- ❖ အထူးသဖြင့် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်ထက် အမြင့်ပေ ၈၂၀၀နှင့် ၉၈၀၀ ဝန်းကျင်ဒေသများတွင် အတွေ့ရများ သည်။ ဘူတန် အိန္ဒိယ၊ နီပေါ နှင့် တရုတ်နိုင်ငံ ယူနန်နယ် တို့တွင် အတွေ့ရ များ သည်။
- ❖ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကချင်ပြည်နယ်နှင့်ချင်းတောင်တန်းအထူးသဖြင့် မင်းတပ်ခရိုင်၊ မတူပိမြို့နယ် အတွင်းရှိ ဘုံတလာ ရေတံခွန် တောင် တွင် များစွာတွေ့နိုင်သည်။
- ❖ အာရှပျားကြီး မျိုးဖြစ်သည့်အလျောက်ပျားအုံအရွယ်အစား ကြီးမား သည်။ တောင်နံရံများတွင် အုံ ဖွဲ့နေတတ်ပြီး တောင် အရပ် နှင့် အနောက်အ ရပ်တို့ကို မျက်နှာမူထား တတ်သည်။
- ❖ အစာရှာ ပျံသန်းချိန်တွင်အမြင့်ပေ ၁၃၅၀၀အမြင့်ထိ ပျံသန်းနိုင် ကြသည်။
- ❖ ပျားရည်ထုတ်ယူပါကပျားကြီးအုံ တစ်အုံလျှင် ပျားရည် ကီလို(၆၀) ထိရှိသည်။

06 01 20

Apis mellifera (ဥရောပပျား)

- ❖ Apis mellifera ကို တော့ western Honey Bees မျိုးအဖြစ် ကမ္ဘာ့အနောက်ခြမ်းမှာတွေ့ရတဲ့ပျားမျိုးလို့သတ်မှတ်ပါတယ်။ တောင်အမေရိက၊ မြောက်အမေရိက၊တောင်ဥရောပ၊နှင့်အာဖရိကနိုင်ငံတွေမှာတွေ့ရတဲ့ပျားမျိုးဖြစ်ပါတယ်။
- ❖ ဥရောပပျား အီတလီပျားမျိုးဖြစ်တဲ့ Apis mellifera ligustica ကို ၁၈၀၆ ခုနှစ်မှာ အီတလီ လူမျိုး အင်းဆက် သုတေသနပညာရှင် ဖြစ်သူ မက်ဆီဗီလန်နို စပီနိုလာ က အမည် သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
- ❖ မူရင်း အီတလီ ပျားမျိုး ဖြစ်တဲ့ Apis ligustica နဲ့ အနောက်နိုင်ငံ ပျားမျိုး ဖြစ်တဲ့ Apis mellifera တို့ကနေရလာတဲ့ မျိုးကွဲ အဖြစ် ယူဆခဲ့ကြပြီး မွေးမြူရေး ပျားမျိုးအဖြစ်စမ်း သပ်သုံးစွဲကြည့်တဲ့အခုမှာ အခြား ဥရောပမျိုးရင်း ပျားမျိုး များထက် ထိမ်းသိမ်းရလွယ်ကူ သောမျိုးဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိရပြီး စီးပွားဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါ တယ်။အခြားပျားမျိုးတွေနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ယဉ်ပါးပြီး အန္တရာယ်မပေးတဲ့အတွက်ပျားမွေးမြူရေးတွင် တွင်ကျယ်စွာအသုံးပြုကြပါသည်။

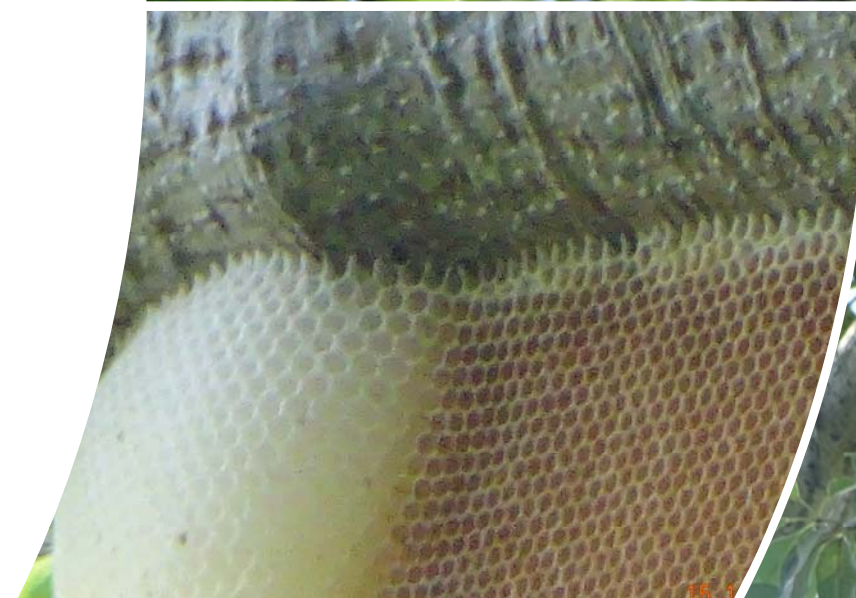
Stingless Bees မွှေးလိမ်ပျား(သို့) မျက်မွှေးလိမ်ပျား

Apis cerana (သစ်ခေါင်းပျား)

Apis dorsata
(ပျားကြီး)

Infra red

400

500

600

700

Wavelength [nm]

300

400

500

600

Wavelength [nm]

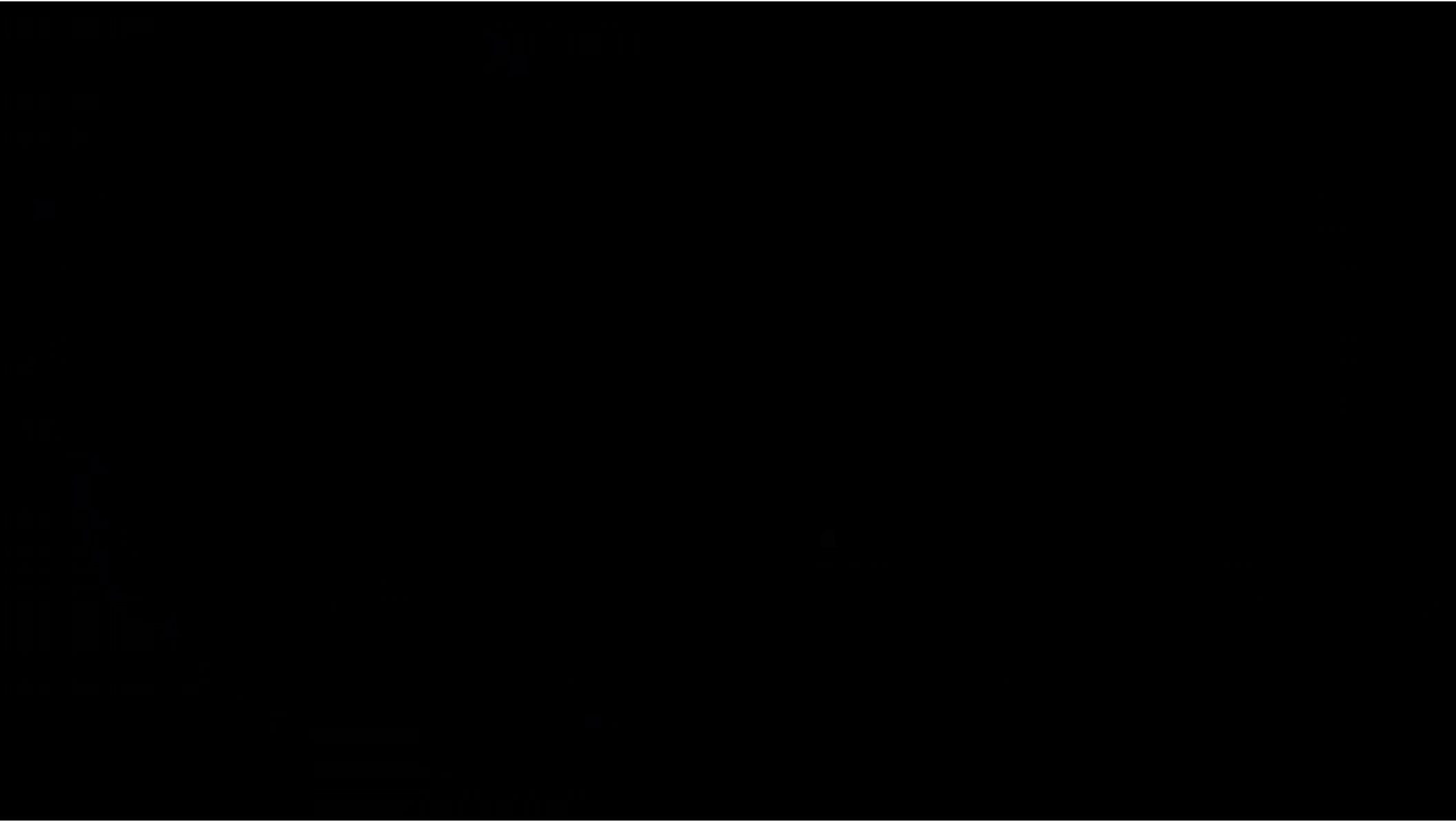
Bee Can See

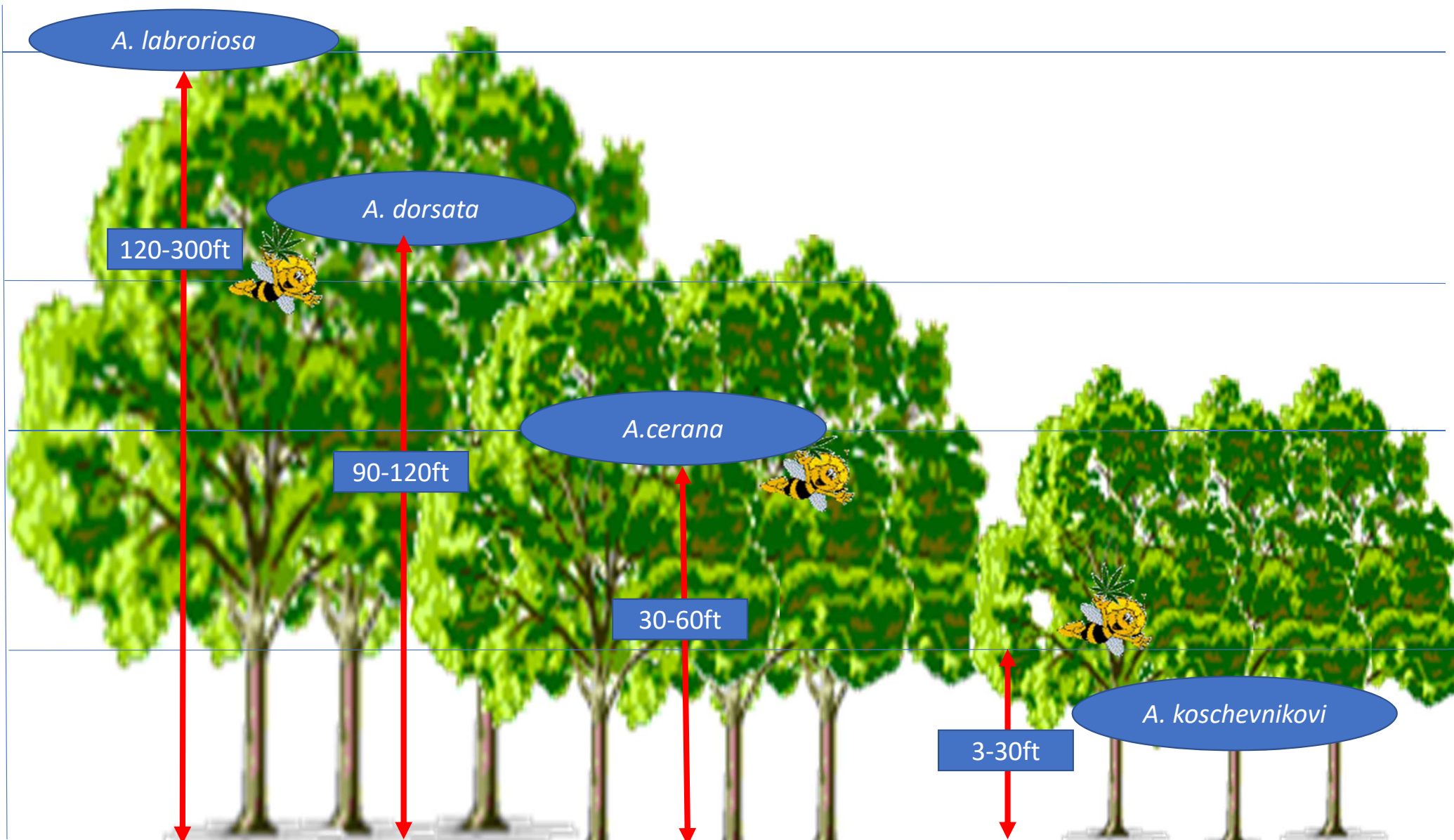
Smoking or Gray Colour Condition

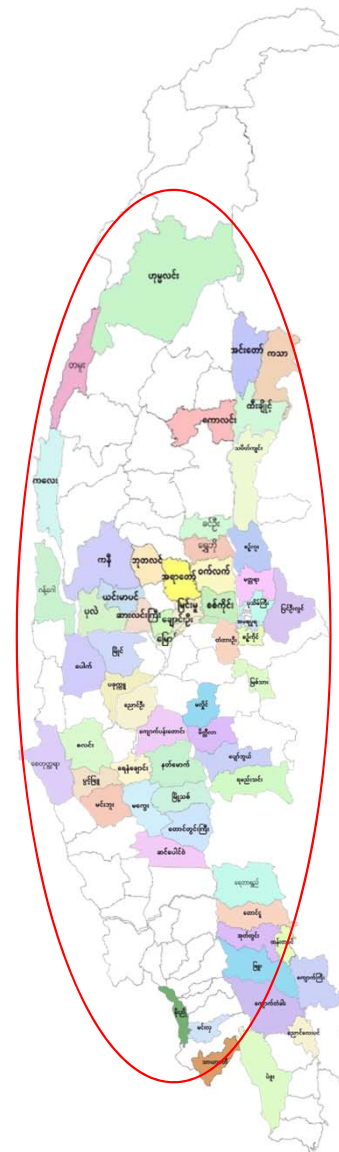
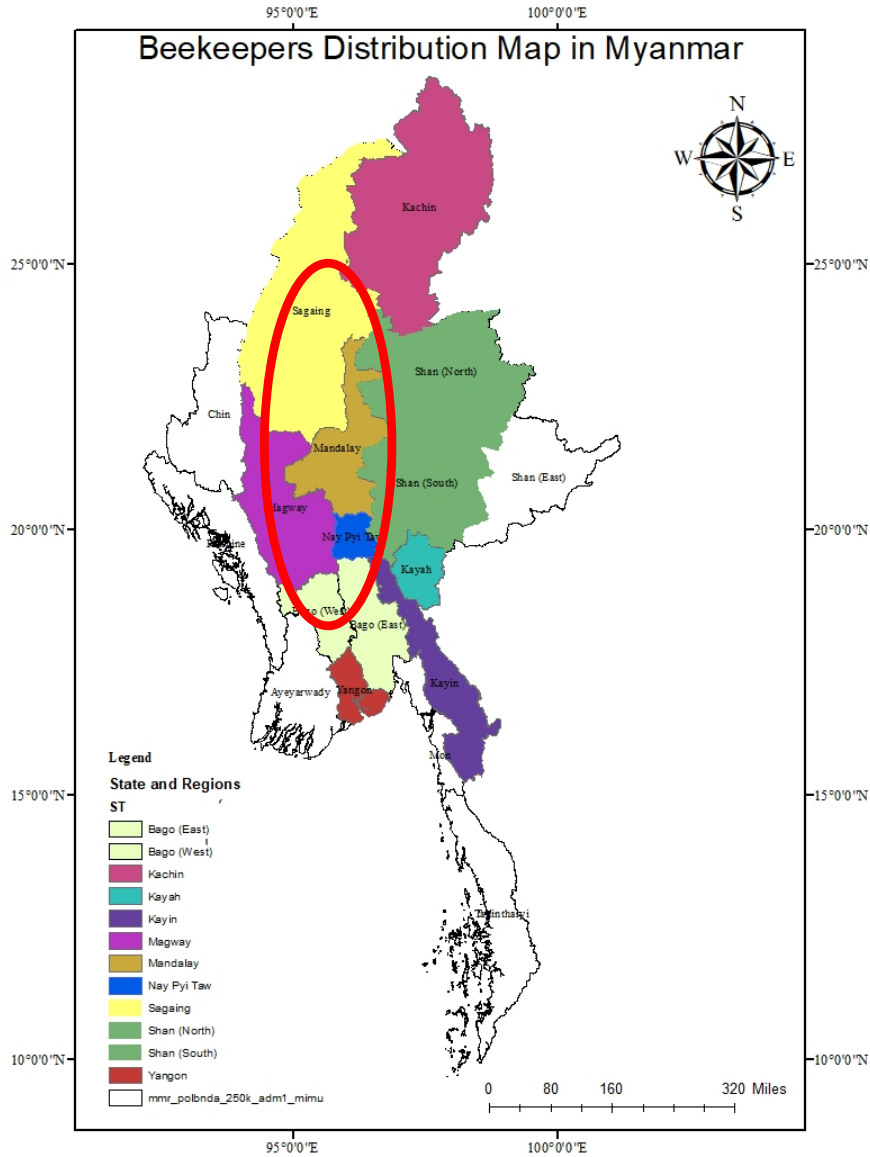
- Purples - Blue
- Red - Black

Shinning or Bright Colour Condition

- Purples, Blue - Blue
- Green, Yellow, Orange -Yellow

Apis cerana in Kayin State

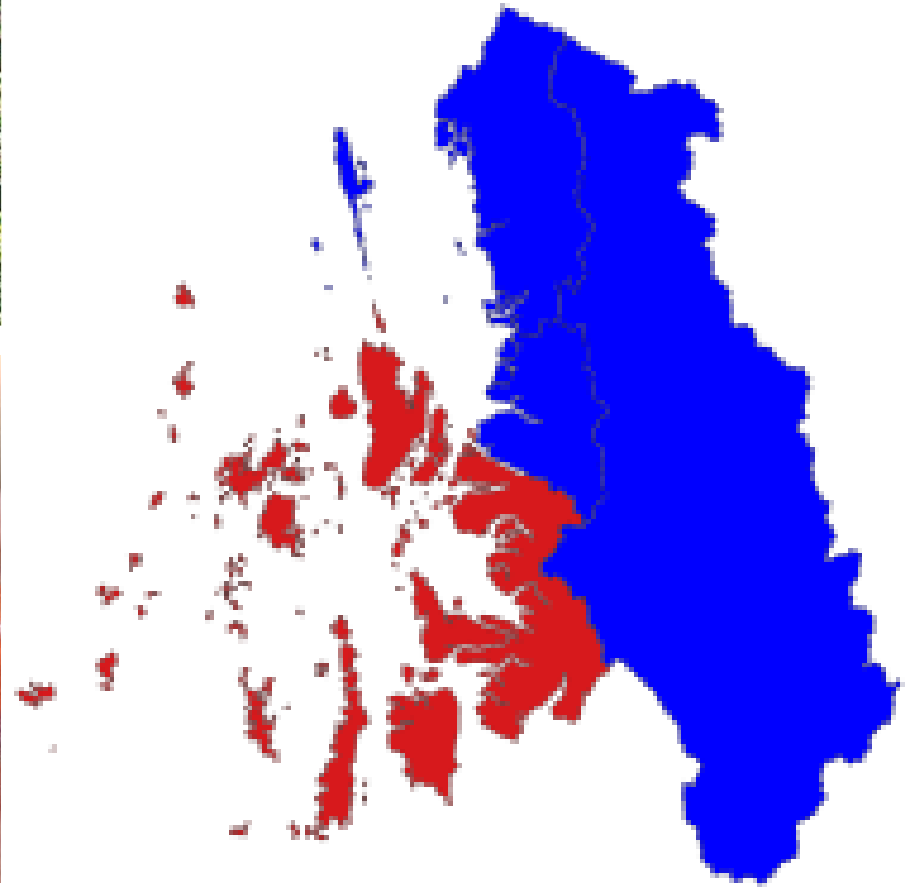
19 01 2020

19 01 2020

ကျွန်းစုမြို့နယ်

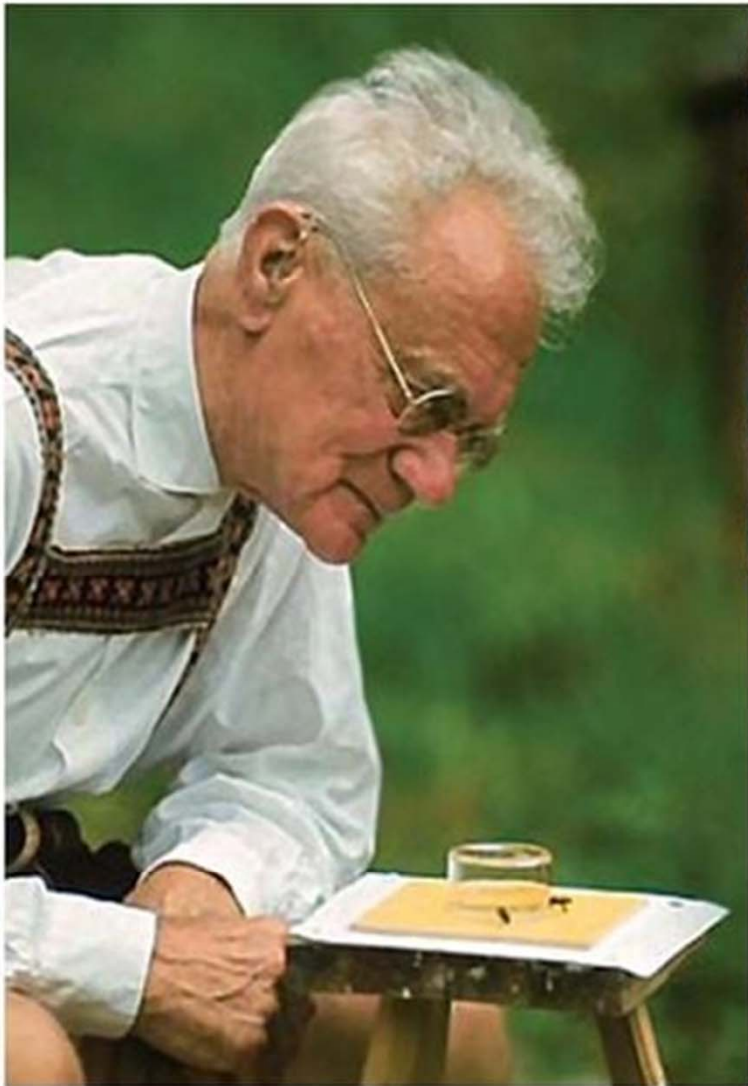

06 01 2017

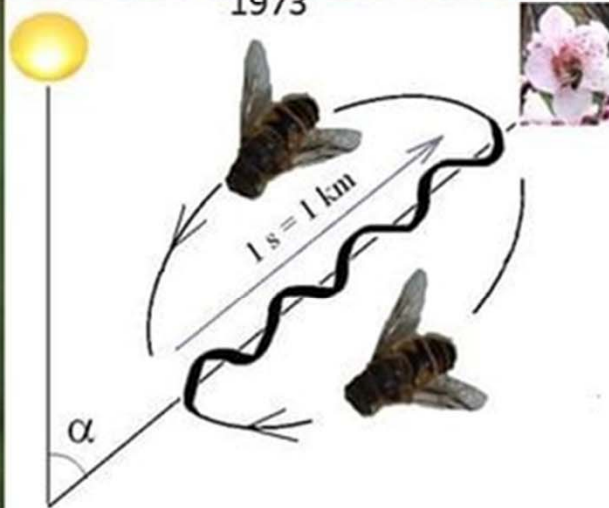

1973

ပျားတို့ရဲ့ ဘာသာစကား ဖြစ်တဲ့ Bee Dance ကို နှစ်ပေါင်း (၇၀) ကျော် လေ့လာခဲ့သူဖြစ်ပြီးသူ၏အသက် (၈၇)နှစ်အရွယ် 1973 တွင်နိုဗယ်ဆု ကိုရရှိခဲ့ပါတယ်။ သူထူးချွန်ရာဘာသာရပ်အနေဖြင့်ပေးအပ်ရန်မရှိသဖြင့် ဇီဝကမ္မဗေဒ(သို့)ဆေးပညာဘာသာရပ် ထူးချွန်သူအဖြစ်ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

Karl von Frisch

(20 Nov 1886 – 12 June 1982)

<https://en.wikipedia.org/w/index.php?curid=50796040>³⁶

World Bee Day

ခေတ်မီ ပျားမွေးမြူရေးကို စွန့်ဦးတီထွင်
မွေးမြူရေးအဖြစ် စတင် မွေးမြူခဲ့သူ
ဆလိုဗေးနီးယားနိုင်ငံသား အန်တွန်ဂျန်ဆာ
ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် မှစ၍
အန်တွန်ဂျန်ဆာ ၏ မွေးနေ့ ဖြစ်သော မေ လ
(၂၀) ရက်နေ့ ကို World Bee Day အဖြစ်
သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

Different Types of BEE'S

Western honeybee

Bumblebees

Blueberry bees

Squash bees

Leaf Cutter bee

Carpenter bees

Mason bees

ပျားတုပ်ခံရလျှင် အသက်အန္တရာယ်ရှိပါသလား

- ❖ ဆေးဖြစ်ဝါးဖြစ် အတုပ်ခံလျှင်တော့ အန္တရာယ်မရှိပေ။
- ❖ အကြောသေအကြောဆိုင်းရောဂါဝေဒနာရှင်များကိုပျားဆိပ်ဖြင့်အတုပ်ခံပြီး ကုသလေ့ရှိသည်။
- ❖ သို့သော်ပျားဆိပ်ဖြင့်မတည့်သူများအတွက်အသက်အန္တရာယ်ရှိပါသည်။

ပျားတုပ်ခံရလျှင်ဘာတွေ လုပ်ရမည်နည်း

❖ မမျှော်လင့်ဘဲ ပျား၊ ပတူ၊ ပိတုန်း စသည့် အကောင် တစ်ကောင် အတုပ် ခံရပါက အတုပ်ခံရသည့်နေရာ(ပျားအုံများရှိရာနေရာ)မှ အတော် ဝေးဝေး ရောက်သည်အထိသွားပါ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အတုပ်ခံရသောနေရာမှ ပျားဆိပ် အနံ့သည် ကျန်ပျားများကို လာရောက်ရန် ဆွဲဆောင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပျား သည် တစ်ကြိမ် တုပ်ပြီးလျှင် အဆိပ်ဆူး ကျန်နေခဲ့သည့်အတွက် အဆိပ်အိတ်နှင့်အတူ ကိုယ်တွင်း အင်္ဂါ များထွက်ကျသည့်အတွက် တုပ်သည့်ပျားကသေသွားသည်။ ထို့ကြောင့်ကျန်ပျားများကအနံ့ရသည့်နေရာသို့ ဝိုင်းလာတတ်သည့် အတွက် ဝေးရာနေရာသို့ သွားရခြင်း ဖြစ်သည်။ ပျားလိုက်လျှင် မပြေးပါနှင့် မြန်မြန်လျှောက်ပါ။ ပြေးလျှင် အကောင်ရေများများ ပို၍ လိုက်တတ်သည်။

❖ ပျားတုပ်ခံရသည့်နေရာမှ ပျားဆိပ်ဆူးကို ဖယ်ထုတ်ပါ။ ပျားဆိပ်ဆူးသည့် ပျားဆိပ်အိတ် နှင့်တွဲလျှက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပျားတုပ်ခံရလျှင် ပျားဆိပ်ကို ဖယ်ရှားတော့မည်ဆိုပါက ဆူးထွင်သကဲ့သို့ အပ်ဖြင့် နှံ့၍ ထုတ်၍ ရပါသည်။ အလောတကြီး ဇာဂနာဖြင့် ဆွဲမထုတ်ပါနှင့်။ ဇာဂနာဖြင့် ဆွဲပါက အများစုသည် နောက်တွင်ကျန်နေသောအဆိပ်အိတ်ကို ဖိ၍ ဆွဲလေ့ရှိကြသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည်မိမိကိုယ်တိုင် ပျားအဆိပ် ပိုဝင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

❖ ပျားတုပ်ခံရသည့်နေရာကို ရေဆေးကာ ဆပ်ပြာဖြင့် ဆေးကြောသန့်စင်ပါ။ ပျားဆိပ်များ ကျန်မနေစေရန် ဆေးကြောသန့်စင်ပါ။

❖ ထို့နောက်ပျားတုပ်ခံရသည့်နေရာသို့ချက်ခြင်းရေခဲအုပ်ပေးပါ။ အရောင်ကျ စေရန်ဖြစ်ပါ သည်။

- ❖ ပျားတုပ်ခံရပြီး နာရီအနည်းငယ်ကြာလျှင် နာလာပါမည်။ ထိုကဲ့သို့ နာကျင် ကိုက်ခဲခြင်းသက်သာစေရန် ပါရာစီတမော(သို့) မိမိသုံးစွဲနေကြ အကိုက်အခဲ ပျောက်ဆေးတစ်မျိုးမျိုးကို ချက်ခြင်းသောက်ပါ။
- ❖ ပျားတုပ်ခံရသည့်နေရာမှ ယားယံ တတ်သည့်အတွက် အင်းဆက် အကိုက်ခံရလျှင်အသုံးပြုရသည့် steroid cream လိမ်းဆေးတစ်မျိုးမျိုးကို လိမ်းပါ။
- ❖ ပျားဆိပ်ဖြင့်ဓာတ်တည့်သူသည် အထက်ပါ အတိုင်း လုပ်ဆောင်ပြီးပါက နာရီပိုင်းအတွင်း သက်သာပါလိမ့်မည်။

ပျား ဆိပ်ဖြင့် မတည့်သူများအတွက်

- ပျားဆိပ်ဖြင့် မတည့်သူများသည် အောက်ပါ ဝေဒနာ များ ဖြစ်ပေါ်လာ နိုင်ပါသည်။
- ❖ ပျားတုပ်ခံရသည့်နေရာမှ အလွန်အကျွံ ယားယံလာခြင်းအဖို အပိန့်များ ထွက်လာ ခြင်း
 - ❖ အသက်ရှူကျပ်လာခြင်း၊ ခက်ခဲစွာ အသက်ရှူနေရခြင်း၊
 - ❖ အော့အန်ခြင်း ၊ ခေါင်းမူး၊ ခေါင်းကိုက်လာခြင်း
 - ❖ နှလုံးခုန်နှုန်းမြန်လာခြင်း၊ သွေးခုန်နှုန်းမြန်လာခြင်း၊ သတိလစ်သွားခြင်း
- စသည့် အခြေအနေများ ကြုံတွေ့လာရပါက အရေးပေါ် အောက်စီဂျင်စက်တပ်ဆင်၍ နီးစပ်ရာဆေးရုံ သို့ အမြန်ဆုံးသွားရောက်ကုသရန် လိုအပ်ပါသည်။

မိုးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန
ပျားမိုးမြူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနခွဲ

University of Veterinary Science, Yezin, Naypyitaw, Myanmar

16K likes • 17K followers

 Advertise

 Manage

 Edit

<https://uvs.edu.mm/>

**THANK YOU
FOR YOUR ATTENTION**

Myanmar Honey